

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. V. An socius criminis, vel bonorum, possit esse testis pro socio, vel
contra illum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

tant, & hujus imperio aliquo modo subsunt. Tertio domestici dicuntur in latissima tamen acceptione, qui in eadem domo simul convivunt, & convescuntur, quos alii appellant etiam familiares, & commentales.

De secundi ergo generis domesticis loquendo, quod testes pro Patrefamilias aut Domino esse non possint, nec in civilibus, nec in criminalibus, summitur ex utroque jure *l. etiam 3. Cod. h. t. & ex c. In lueris 24. h. t.* ob periculum scilicet quod in tales personas facile cadit, ne dum Dominis parere, & favere volunt, falsa in deponant, & pejerent. Si tamen defuerit esse domesticus tempore depositionis, ita ut allata ratio locum in eo non habeat, repelli non potest, nisi fraus aliqua, quæ in illius dimissione præsummi possit, aut circa domesticum talem honestas, & integritas omnem falsi suspicionem tollat; aut producat tantum ad innocentiam Domini accusati vel suspecti probandam, aut sciens Adversarius Reus, testes contra se productos esse domesticos Actoris, nihil contra eos excipiat; vel sit utriusque partis domesticus, aut testetur pro Domino contra alium Domesticum; aut producat à Domino in causa difficultis probationis, in subsidium aliorum testium, qui haberi non possint, &c. quamvis in talibus etiam casibus non sint integræ fidei testes, & omni exceptione majores.

Tertii generis domestici, qui familiares, & commentales dicuntur, possunt quidem produci, & admitti debent ut testes in causis eorum, quibus in eisdem modis absque subjectione tamen aliqua convivunt, & in eadem mensa conve-

scuntur, integri tamen omnino, & omni exceptione majores non sunt, nisi maxima vitæ probitas omnem suspicionem tolleret. Pari modo amicus pro amico testari potest, de ipsius tamen fide magis minusve dubitari potest, pro qualitate amicitiae, & iudicis arbitrio; & quavis idonei testes non videantur, quibus imperari potest, à producente eos, si producente testentur, si tamen imperi hic talibus tantum possit ratione talis alicujus Jurisdictionis, admittere cum tanta in tali casu suspicio esse non possit, omni tamen exceptione majores non sunt.

§. V.

An socius criminis, vel bonarius possit esse testis pro socio, vel contra illum?

Quamvis universaliter loquendo, vel contra socium criminis non habeat in testem adhiberi socius criminis, juxta *c. Veniens 10. h. t.* eo quod talis vilis persona, infamis, & criminosa sub sit periculum falsæ depositionis, in illis tamen casibus, in quibus de loco examinari potest Reus, juxta superius dicta, etiam in testem admittitur, & depositio illius, sicuti alterius vilis & infamæ personæ, fidem, sed valde exigentem habet: prout etiam in crimine simonia haberi potest, si civiliter tantum, ad privationem scilicet beneficii agatur, & hic quoque statum socius quidem criminis, non testem muneris fuit, nullum ex sua cooperatione emolumentum accipiendo, prout habetur in *c. Mediatores 1. h. t. in d.*

Sicuti autem socius criminis non potest in testem pro socio bonarius

ad testificandum pro illo, siue sint socii omnium bonorum, siue partis tantum, aut Rei particularis utrique tamen communi, quia ut sic in propriam utilitatem deponeret; secus tamen est dicendum, si non agatur de re utrique communi, in hoc enim casu socius in una re non prohibetur esse testis pro socio in diuersa re, aut pro re diuisibili, cum ut sic nihil ex tali depositione specialis commodi haberet.

§. VI.

Qui prohibeantur dicere testimonium contra certas personas?

Primò prohibetur inimicus contra eum testimonium ferre, cum quo gerit inimicitiam. *c. Repellantur. 7. c. Meminimus. 13. c. Cùm oporteat 19. de accusat.* ita ut ne in criminibus exceptis hi possint contra tales esse testes (quia meritò ob malevolentiam falsum depositurus presumitur) si inimicitia sit valde gravis & capitalis, & nondum sit reconciliatus inimicus, neque sit fraude procurata inimicitia, aut non deponat in favorem inimici, vel contra producentem, vel non sit utrique parti pariter inimicus, nec à parte, contra quam producit approbatus, quamvis neque in his casibus sit omni exceptione maior.

Secundò Laicus in causa criminali, quæ criminaliter agitur, non admittitur regulariter ad testimonium ferendum contra Religiosum *c. De cetero 14. h. r.* Non tantum quia plerumque Clericis infesti sunt Laici, ut ait Pontifex in *can. Laicos 5. caus. 2. q. 7.* Sed quia decens non est, ut stato inferior contra statum superiorem in causa criminali testimonium ferat. Et quamvis ad accusandum admittantur, si

Pirhing. Compend.

suam vel suorum injuriam prosequuntur, ut ait *in cu. c. Pontifex*, neque tamen in his casibus ad testificandum, si criminaliter contra eos agatur, admittendi sunt. Cùm condemnatio non sequatur ex accusatione, sed ex probatione, excipiuntur tamen etiam crimina excepta hæresis, v. g. læsæ Majestatis, sodomiz, simoniæ, &c. aut alia notoria & scandalosa, in quibus Laicus etiam contra Clericum testari potest; prout etiam admittitur, si Clericus sit de crimine infamatus; si aliunde veritas haberi non potest, si in favorem Clerici deponat; si famæ tantum probatio necessaria sit; si de crimine agatur civiliter; vel si agatur per modum denuntiationis aut inquisitionis &c. neque tamen semper erit omni exceptione maior. Quin imò nec Clericus in causa criminali criminaliter acta contra Laicum testis esse potest, propter periculum irregularitatis incurrendæ, si agatur causa sanguinis; & quamvis in civilibus, aut si de crimine civiliter agatur, ubi nullum periculum est pænæ sanguinis, contra Laicum Clericus testari possit, fieri tamen hoc debet coram proprio Episcopo, vel eum hujus licentia coram Judice seculari, vel in causa Ecclesiastica coram alio Judice Ecclesiastico.

Tertiò Judæi, pagani, hæretici aliique infideles, & qui à fide Catholica defecerunt, ad testificandum contra fidelem Catholicum idonei non sunt; quia sunt de falsitate ex jure præsumptione suspecti, neque fidem merentur, qui fidem abjecerunt; quod multi etiam extendendum ad Judæos aut infideles recentiter conversos &c. purant, in super admitti eos in testes non posse, etiam si Christiani expressè consentiant. In criminibus

R r

tamen